

KM 3.7/06

Hovedstyrets årsmelding

**Sjømannskirken – Norsk kirke i utlandet
2005**

1. INNLEDNING

Sjømannskirken er en frivillig organisasjon med et folkekirkelig oppdrag overfor alle kategorier nordmenn i utlandet. I 1988 anmodet Kirkemøtet Sjømannskirken på Den norske kirkes vegne, å føre videre arbeidet for nordmenn som oppholder seg i utlandet. I 1989 sa Sjømannskirkens generalforsamling ja til utfordringen, og fra 1990 fikk organisasjonen etternavnet Norsk kirke i utlandet.

Sjømannskirken har i dag en omfattende, verdensvid virksomhet i ca 70 land basert på 47 faste arbeidsenheter. I 2005 hadde organisasjonen totalt 195 ansatte i 169 årsverk (inkl. fem studentprester, fire ambulerende prester og åtte ansatte knyttet til oljevirksomheten). Aldri i sin 142-årige historie har Sjømannskirken hatt en mer omfattende virksomhet enn i dag.

Arbeidet blir gjort mulig gjennom et omfattende samspill mellom fast ansatte og et stort korps av frivillige medarbeidere både i kretsene i Norge og ved kirkene ute. Hovedstyret vil uttrykke stor anerkjennelse og taknemlighet overfor medarbeiderflokkene både ute og hjemme. Aktivitetsnivået og entusiasmen i de mange arbeidslagene er svært stor. Noen kan komme til å strekke strikken lengre enn langt. Vi skal derfor være våkne også for den slitasje organisasjonens store utfordringer og medarbeidernes like store pågangsmot kan medføre.

Forholdet mellom Sjømannskirken og Den norske kirke

- Vigslede medarbeidere i Sjømannskirken har siden 1865 vært under tilsyn av biskopen i Bjørgvin
- Seks representanter¹ fra Den norske kirke sitter i dag i Sjømannskirkens generalforsamling, som avholdes årlig
- Sjømannskirkens årsmelding legges frem på Kirkemøtet som orienteringssak
- Sjømannskirkens styringsstruktur kjennetegnes av kort vei mellom besluttende og utøvende organer. Det har vært vesentlig for Sjømannskirkens arbeid at den har kunnet arbeide i tråd med sin tradisjon og egenart. Selvstendigheten som frivillig organisasjon vurderes som viktig for at Sjømannskirken skal kunne være på rett plass til rett tid med de rette ressurser.

Forholdet mellom Sjømannskirken og norske myndigheter

I tillegg til å være et kirkelig møtested, er Sjømannskirken i vesentlig grad et kulturelt og sosialt møtested for alle kategorier nordmenn i utlandet. Sjømannskirken har også bygget opp en omfattende krise- og beredskapstjeneste, i tillegg til kompetanse innenfor blant annet utestasjonering, nettverksbygging og relasjonsrådgiving.

Det har vært vesentlig for Sjømannskirkens utvikling at organisasjonen har hatt tett kontakt med de mange ulike private og offentlige organer og organisasjoner som på ulike måter forholder seg til nordmenn i utlandet. Dette kan være alt fra studentorganisasjonen ANSA, til Rederiforbundet, oljeindustrien, Innovasjon Norge og Europeiske Reiserforsikring. Diakonale utfordringer blant landsmenn i Spania, har brakt organisasjonen inn i et nært samarbeid med Diakonhjemmet og Menighetssøsterhjemmet.

I forhold til norske myndigheter forholder Sjømannskirken seg til flere fagdepartement. I hovedsak er dette Kultur- og kirke departementet, Utenriksdepartement, Nærings- og handelsdepartementet Helse- og omsorgsdepartementet og Barne- og familiedepartementet.

Sjømannskirkens forhold til norske myndigheter ved eventuell endring av forholdet kirke – stat.

Uavhengig av forholdet kirke – stat vil Sjømannskirken være en frivillig organisasjon. Sjømannskirken vil i hovedsak være finansiert ved egne midler, selv om den statlige støtten er vesentlig og avgjørende og utgjør 37% av organisasjonens totale budsjett (2005).

Det oppfattes som vesentlig at Sjømannskirken kan utvikle seg videre i tråd med sin egenart som frivillig organisasjon, med de muligheter dette gir for fleksibilitet og raske omstillinger.

2. MÅL, VISJON, STRATEGI OG FOKUSOMRÅDER

Organisasjonens overordnede mål er det samme som det har vært siden starten i 1864:

- *å fremme Guds rike.*

¹ Bjørgvin biskop, 1 representant fra Kirkerådet for Den norske kirke, 1 representant for Mellomkirkelig Råd for Den norske kirke og 3 representanter oppnevnt av Kirkemøtet

Sjømannskirken - Norsk kirke i utlandet

Og når det gjelder visjonen har den for tiden følgende formulering:

- *at mennesker vi møter skal få frimodighet til å definere seg innenfor det kristne fellesskap.*

Hovedstrategien for at Sjømannskirkens mål og visjon skal bli realisert handler om å

- være oppsøkende og inviterende
- praktisere nestekjærlighet og gjestfrihet
- skape sosiale og kulturelle møtesteder
- forkynde Guds ord, gi trosopplæring og forvalte sakramentene

Fem kjerneområder

I praksis betyr dette at organisasjonen skal ha fokus på fem kjerneområder:

1. *forkynnelse, trosopplæring, kirkelige handlinger, ritualer og tradisjoner*
2. *bygge menneskelig nettverk og sosiale og kulturelle møteplasser*
3. *familie- og relasjonsrådgivning*
4. *beredskap og pårørendearbeid*
5. *forberedelse til det omvendte kultursjokk; - hjemreisen/repatrieringen*

3. STATISTIKK

Aktiviteter 2005 (2004)

	2005	2004
Deltakere gudstj. og kirkelige handlinger	142.882	140.489
Nattverdgjester	35.060	35.960
Dåp (antall døpte)	273	267
Konfirmasjon (antall konfirmanter)	140	151
Vielser/velsignelser	1.120	907
Gravferdshandlinger/minnesamvær	206	128
Syke- og hjemmebesøk/fengselsbesøk (antall besøk)	4.257	4.679
Kontor- skole- og bedriftsbesøk (antall besøk)	1.545	1.438
Sosialsaker (antall saker)	917	815
Samlet besøk på kirkene	577.619	558.233
Skipsbesøk (antall besøk)	4.438	5.283
Møte med mennesker i det utadrettede arbeid	88.697	95.438
I kontakt med totalt i utearbeidet	666.316	653.671
Kretsarbeidet	61.812	60.182
I kontakt med totalt	728.128	713.853
Besøk i Nettkirken	54.582	52.813
Totalt inkl. besøk på Nettkirken	782.710	766.666

I det følgende vil vi forsøke å vurdere hovedtrekkene i utearbeidet i lys av organisasjonens fem kjerneområder som er nevnt ovenfor.

4. HOVEDTREKK I UTEARBEIDET

4.1. Forkynnelse, trosopplæring og kirkelige handlinger

Organisasjonen opplever fortsatt økt oppslutning om sitt arbeid. Men veksten skjer ikke ensidig ved de nye kirkene i Spania. Bildet er mer sammensatt enn tidligere. Også flere av de tradisjonelle og etablerte kirkene viser økt oppslutning. Fortsatt er det Alicante/Albir og Gran Canaria som både kan vise til de høyeste besøkstall og den største veksten sammenlignet med 2004. Noe mer overraskende er det å registrere at stasjoner som for eksempel København, Rotterdam, Stockholm og Miami også viser økt oppslutning om gudstjenestene.

Samtlige stasjoner driver trosopplæring og undervisning i en eller annen form, alt avhengig av alderssammensetning på målgruppen på det aktuelle sted.

Totalt ble det i 2005 registrert 2.321 samlinger med undervisningspreg med i alt 21.329 deltakere. Mange av disse tilbudene har svært høy oppslutning. Trosopplæringens faseprogram er under utvikling. Vi ser viktigheten av at kirken ute, så langt det er mulig, har noenlunde de samme tilbud og benytter de samme begreper som kirken hjemme. På denne måten blir trosopplæringen gjenkjennerbar og folk forstår at der er en sammenheng og en kontinuitet mellom det som skjer hjemme og det som skjer ute. Det som i fasesammenheng fungerer best er utdelingen av ”Barnas kirkebok”. For øvrig har ingen av våre utenlandskirker fått innvilget søknad om støtte til dåpsopplæring. Alicante fikk avslag fordi en ikke kunne dokumentere at en fulgte opp ”egne” dåpsbarn, - bare ”andres”, barn som hadde flyttet til området etter at de ble døpt i Norge.

For at vi ytterligere skal bli bevisstgjort på viktigheten av trosopplæring, vil Generalforsamling 2006 få seg forelagt et forslag om endring av organisasjonens grunnregler. I dagens formålsparagraf (§2) står det at Sjømannskirken skal *forkynne Guds ord, forvalte sakramentene og praktisere kristen nestekjærlighet*.

I forslaget til nye grunnregler vil det under dette punktet bli lagt til at en også skal *gi trosopplæring*.

Antall vielser og kirkelige velsignelser fortsetter å øke, denne gang med hele 23% i forhold til året før. Totalt er vi nå oppe i 1120 vielser/velsignelser. Det er fortsatt Gran Canaria og København som er de mest brukte kirkene i denne sammenheng med henholdsvis 178 og 142 vielser. Mallorca noterer seg i år for 92 vielser, hvorav mange foregår i Barcelona.

Antall dåp øker noe (fra 267 til 275) mens antall konfirmanter går noe ned (fra 151 til 140). Økningen i antall gravferdshandlinger og minnestunder har økt med hele 60%, (fra 128 til 206). Denne økningen skyldes i sin helhet det arbeidet som har vært gjort i Phuket i forbindelse med tsunamikatastrofen der 84 landsmenn døde.

4.1.1. Økumenikk

Som Norsk kirke i utlandet forsøker organisasjonen å bevisstgjøre seg sitt økumeniske ansvar. Denne bevisstgjøring skjer både gjennom formuleringer i grunnregler, i strategidokumentet og gjennom kurs og foredrag på arbeidermøter. Professor Ola Tjørhom har ved flere anledninger blitt brukt som foreleser på disse samlingene. På denne bakgrunn ble han oppfordret til å skrive en innføringsbok i økumenisk tenkning: *”Kirkens enhet – for at verden skal tro”*, (Verbum 2005).

Sjømannskirken har i dag styreplass i eksekutivkomiteen for International Christian Maritime Association (ICMA)².

Når det gjelder organisasjonens økumeniske erfaringer synes fellesnevneren å være det gode samarbeidet med den katolske kirke verden rundt.

Nevnes må særskilt forholdet til Svenska Kyrkan i Utlandet. Gjennom praktisk og integrert samarbeid ved 10 kirker og årlige, felles regionale medarbeidersamlinger, betyr dette samarbeidet mye. Læringen skjer begge veier. Vi får tilgang på hverandres kirkelige tradisjoner, salmer og liturgier på en praktisk og naturlig måte.

Blant det mer fargerike på det økumeniske området, er erfaringene fra Phuket i Thailand. Vi foretok kristne kremasjonsseremonier i buddhist-templer med norsk prest i norsk prestedrakt assistert av buddhistmunker i sine fargerike, oransje kapper. Og vi deltok i fellesreligiøse seremonier sammen med både buddhister, sihker, jøder og muslimer.

Nevnes må også at Bjørgvin biskop i 2005, på grunnlag av Porvoavtalen, ga en anglikansk prest kollas for å gjøre tjeneste for Sjømannskirken i Liverpool.

Etter samtaler med Mellomkirkelig Råd er det nå innført en egen rubrikk for økumenisk arbeid i stasjonenes årsrapportskjema. Disse avsnittene vil siden bli satt sammen til en egen rapport og bli benyttet som grunnlag for organisasjonens årlige samtale med Mellomkirkelig Råd.

² ICMA består av 27 medlemsorganisasjoner fra ulike kristne kirkesamfunn. Organisasjonene opererer 526 sjømannssentre i 127 land. Arbeidet har et sterkt fokus på velferdsarbeid blant sjøfolk og fiskere. I statuttene står det også at ICMA skal arbeide for å fremme økumenisk samarbeid.

4.2. Menneskelig nettverk og sosiale og kulturelle møteplasser

Samlet ordinært besøk på kirkene var i 2005 på 577.619 mot 558.233 året før.

Landsmenn som oppholder seg i utlandet for kortere eller lengre tid, er Sjømannskirkens primærmålgruppe. Dette er mennesker som før eller senere skal flytte hjem til Norge. I våre utenlandskirker finner mange av disse menneskene en erstatning for det nettverket en forlot da en dro ut. Gjennom hverdagslige besøk, gudstjenestegang, ritualer, tradisjoner og ulike kulturelle tilbud, vedlikeholdes ens identitet som nordmenn. Vi tror at vi på denne måten gjør hjemflyttingen lettere. Vi mener vi leverer et viktig bidrag for å dempe belastningen ved det omvendte kultursjokk, - hjemreisen og repatrieringen, (jfr. femte punkt i kjerneområder).

Mange av kirkene driver et omfattende kulturarbeide. New Orléans forteller at de greier å opprettholde bildet av jazz-kirken selv etter orkanen Katrina. Trygve Lie's galleri i New York har hatt mange spennende utstillinger. Berlin forteller om hvordan de bevisst bruker kunstnere og kulturarbeidere i byen. Og norsk-spanske kulturdager i Torre Vieja begynner å etablere seg som en stor begivenhet i området. Ellers er det mange kirker som gjennom året har besøk av norske artister som opptre og som skaper små og store høydepunkter i hverdagens.

4.2.1 Nettkirken

Mye tyder på at Nettkirken har blitt kirke for mange kirkeløse og for mennesker som av ulike grunner ikke finner seg til rette i tradisjonelle sammenhenger.

Nettpresten hadde ca 2500 henvendelser i 2005, - eller i snitt nesten syv henvendelser hver dag.

Eksistensielle spørsmål knyttet til ensomhet, seksuelt misbruk, homofili trosanfektelser og ønske om helbredelse fra sykdom er vanlige tema som tas opp i disse henvendelsene.

4.3. Diakonale tjenester

Sjømannskirkens virksomhet har i vesentlig grad en diakonal profil. På flere områder arbeides det målbevisst med kompetansestyrkende tiltak i egen medarbeiderflokk. Dette gjelder spesielt på områdene beredskap, krisehåndtering og relasjonsrådgivning.

Av sosialsaker var organisasjonen i 2005 involvert i 917 saker, - en økning på 12% i forhold til året før. Mange av disse sakene har vært svært arbeidskrevende. Dette gjelder ikke minst i organisasjonens nye satsingsområde Pattaya i Thailand.

Det samme kan sies om sosialsakene i Spania. På Costa Blanca/Torre Vieja har Menighetssøsterhjemmet frem til 2007 økonomisk støtte fra Helse- og Sosialdepartementet til både en diakonstilling og til en familierapeut/sosionom-stilling. Begge stillingene inngår i dag som en del av Sjømannskirkens stab i området. For Sjømannskirken blir det svært viktig at begge disse stillingene kan videreføres gjennom organisasjonens ordinære statsstøtte fra Kultur- og kirkedepartementet når den nåværende støtteordningen faller bort.

Ved El Campanario på Costa del Sol samarbeider vi om diakonstillingen med Diakonhjemmet.

Dykkerkontakten er en egen stiftelse med Bjørgvin biskop som styreleder for et styre som dels består av representanter fra Sjømannskirken og dels fra pionerdykkerne fra Nordsjøen. Daglig leder for stiftelsen er innleid fra Sjømannskirken.

Stiftelsen bistår pionerdykkerne med blant annet hjelp til å løse økonomiske problemer og hjelp til å fremstille saker overfor trygdemyndighetene.

Vi registrerer at et økende antall pårørende henvender seg til kontakttelefonen. I løpet av 2005 har Dykkerkontakten styrket den medisinskfaglige siden ved å engasjere en kontaktsykepleier/helserådgiver og en sosionom med familierådgivningskompetanse for å møte pårørendegruppens behov og for å bistå pionerdykkere med trygdesaker.

4.3.1. Oppsøkende virksomhet

Om mennesker skal finne veien til våre hus, er det ofte en forutsetning at vi først har funnet veien til deres hus og deres arenaer. Derfor tror vi at oppsøkende virksomhet og ulike former for besøkstjeneste er viktige forutsetninger for at organisasjonens målsetting skal bli realisert. Dessuten er det et faktum at mange mennesker verken *kan* eller *vil* komme til våre kirker og inn på våre arenaer. Desto viktigere blir det da at vi drar til dem og møter dem på deres hjemmebane.

Nordsjøprest-, studentprest- og den ambulerende tjenesten er arbeid som i all hovedsak baserer seg på oppsøkende virksomhet. En har som regel ikke noe "eget" hus å invitere til. Skal vi nå de aktuelle målgruppene, må vi møte dem på deres arbeidssted, studiested eller der de tilbringer sin fritid. For presten er dette en krevende og til dels en utrygg arbeidsform. For målgruppen derimot, er situasjonen langt tryggere og for mange oppleves det enklere å nærme seg kirken på denne måten. Til den oppsøkende og inviterende tjenesten hører dessuten besøkstjenesten på sykehus, i fengsel, på kontor og i hjem, på skoler og i bedrifter. Og selvsagt også skipsbesøket.

Nok en gang må vi konstatere at organisasjonens opprinnelig målgruppe blir mindre år for år. Det ble i fjor utført 4438 skipsbesøk mot 5283 året før, - en nedgang på 16%. Nedgangen forklares i hovedsak med at det er færre skip med norske besetningsmedlemmer å besøke. Samtidig må vi ikke bli så vant til at dette tallet skal gå ned, at vi uten videre godtar reduksjonen. Bevissthet og fokus på sjøsiden er fortsatt viktig i Sjømannskirken. Et slikt fokus ser vi tydelig i Houston og Singapore og i den ambulerende tjenesten både i Skottland og i offshoreflåten.

Studentprestetjenesten omfatter nå 5 ansatte, - tre i Europa, én i USA og én i Australia. Vi finner norske studenter i flere land enn tidligere. Det er flere som tar deler av utdanningen sin utenlands, men det er færre studenter som tar hele graden ute. Studentprestene melder om mange gode samtaler med studentene om tro og liv. Mye tid går med til rådgivning knyttet til eksistensielle spørsmål. Spesielt i Øst Europa og i Australia har prestene vært involvert i mange sosialsaker.

Nordsjøprestetjenesten omfatter i dag syv prester og én medarbeider i suppletjenesten. Tjenesten har som mål å være kirke for nordsjøarbeiderne i deres arbeids- og livssituasjon. Dette skjer gjennom fokus på åndelige spørsmål, veiledning og omsorg i livskriser, familie- og relasjonsspørsmål, bedriftsetisk tenkning og beredskap. Nordsjøprestenes brede faglige kompetanse er dessuten en viktig ressurs for organisasjonen generelt. Denne kompetansen ble i 2005 i særskilt grad benyttet i forbindelse med flodbølgekatastrofen og i forbindelse med familierådgivning.

4.4. Beredskap og rådgivning

Vi synes å merke en utvikling der Sjømannskirken i flere sammenhenger enn tidligere blir regnet med som en nødvendig samarbeidspartner i "Team Norway". Dette gjelder spesielt på to områder som hovedstyret har definert som satsingsområder; - beredskap/ krishåndtering og rådgivning. I den kontekst Sjømannskirken opererer, mener vi å registrere at det her ligger viktige og store diakonale utfordringer.

4.4.1. Familierelaterte oppgaver

På rådgivningssektoren har en hatt fokus på forebyggende, familierelaterte spørsmål. Overfor oljeindustrien har temaet vært "Pendling og familieliv" og ute ved kirkene er temaet "Uttestasjonering familieliv" satt på dagsorden.

Organisasjonens egen familieterapeut skal gjennom foredrag og kursvirksomhet dels tilføre våre egne ansatte kompetanse på relasjonsspørsmål, dels skal han være organisasjonens spisskompetanse overfor Sjømannskirkens målgrupper.

4.5. Beredskap og pårørendearbeid

Ved hovedkontoret i Bergen administreres en 24-timers beredskapstelefon. Det kom inn 110 henvendelser på denne telefonen i løpet av 2005. Ca 15 av disse var i forbindelse med tjenesteavtalen vi har med Norsk Lastebileierforbund.

Samtidig vet vi at de fleste henvendelser knyttet til beredskap og krishåndtering går direkte til den kirken det gjelder og at det reelle antall beredskapssaker således er langt høyere.

Gjennom hele 2005 var organisasjonen sterkt involvert i oppfølgingsarbeidet etter flodbølgekatastrofen i Asia 28.des 2004. Fra midten av januar 2005 til 31.januar 2006 opererte vi en egen sjømannskirke for pårørende og overlevende i Garden Home Hotel i Phuket. Dette arbeidet forgikk i et nært og integrert samarbeid med Støtteforeningen for tsunamiofrene. Økonomisk ble arbeidet muliggjort gjennom en ekstrasbevilgning fra Kultur- og kirkedepartementet.

Det tillitsfulle samarbeidet med Støtteforeningen var helt avgjørende for at resultatet ble så godt som det ble. Det ble registrert nærmere 6.500 besøkende i løpet av perioden og det ble arrangert ikke mindre enn

48 gudstjenester og 85 minnemarkeringer. Dels bestod arbeidet i å ta i mot enkeltmennesker eller familier som kom til Thailand på private sørgeturer; - være sammen med dem, følge dem rundt på de stedene der ulykken rammet og bistå med private minnemarkeringer. Og dels bestod arbeidet i å medvirke i de større, offisielle markeringene (UD's pårørendeturer i mai og oktober, halvårsmarkeringen, overlevendetur i okt/nov, julehøytid for pårørende og den avsluttende ettårsmarkeringen). Mye tid gikk også med til å legge til rette for pårørende som ønsket å vise solidaritet med det thailandske folk gjennom ulike hjelpeprosjekt. Det utviklet seg etter hvert er meget nært og forbillidlig samarbeid med UD, konsulat, politi og helsemyndigheter. I fjorårets årsrapport ga vi uttrykk for et ønske om mer forutsigbare samarbeidsrutiner med UD i forbindelse med ulykker i utlandet der landsmenn er involvert. Det er med tilfredshet vi ser at dette nå er i ferd med å skje. Vi merket det tydelig i forbindelse med de tre orkanene i Miami, New Orleans og Houston, - og vi merket det under bombeterroren både i London og på Bali. Den samordning og det nettverksarbeid vi har etterlyst rundt beredskapsarbeid i utlandet, er nå i ferd med å bli etablert. Vi er overbevist om at vi nå er inne på et spor som vil gjøre både UD og Sjømannskirken og alle andre i nettverket bedre i stand til å møte nye, uventede utfordringer. I dette nettverket må det gode samarbeidet med Europeiske Reiserforsikring nevnes spesielt. Sjømannskirken er en del av Europeiske Reiserforsikrings felteam.

Beredskap og krisehåndtering er et viktig satsingsområde i Sjømannskirken. Vi definerer dette arbeidet som en del av organisasjonens diakonale virksomhet. For å sikre profesjonalitet på området har organisasjonen sin egen beredskapskoordinator. På samme måte som på rådgivningssektoren, skal beredskapskoordinator gjennom foredrag og kursvirksomhet både tilføre våre egne ansatte kompetanse og være organisasjonens spisskompetanse på området overfor Sjømannskirkens målgrupper. På dette området synes det nå å skje mye i rask rekkefølge. For Sjømannskirkens vedkommende vil det derfor være viktig og ikke gape over for mye. Det mest naturlige vil være at vi spisser vårt kompetanseområde til "menneskelig ivaretagelse".

5. ARBEIDET I NORGE

Arbeidet i Norge skal i særlig grad skal ha fokus på å samle grupper og foreninger omkring arbeidet, å styrke og utdype forholdet til Den norske kirke, å synliggjøre og informere om organisasjonen, å bygge relasjoner til næringslivet og å samle inn midler i privat - og bedriftsmarkedet. Oppmerksomheten omkring organisasjonen har det siste året vært økende. Informasjon om Sjømannskirkens arbeid, spesielt i beredskapssammenheng, har bidratt til at folk flest har fått bedre kjennskap til organisasjonen.

Arbeidet i Norge er organisert i tre avdelinger; - informasjon, marked og krets. I kretsarbeidet mister vi fortsatt foreninger, men generelt er likevel aktiviteten i foreningene god. En dyktig stab av ansatte medarbeidere og trofaste, frivillige støttespillere har muliggjort at vi også i 2005 har nådd vårt budsjettmål og vel så det. Vi har påbegynt et generasjonsskifte i kretsarbeidet. Flere sentrale medarbeidere med lang fartstid i organisasjonen, vil gå over i pensjonistenes rekke i løpet av de nærmeste årene. Dette vil bety nye utfordringer i kretsarbeidet. Vi tror det fortsatt er nødvendig å vurdere bemanningen i kretsarbeidet etter hvert som medarbeidere avslutter sin tjeneste. Et ennå tettere og mer integrert samarbeid med informasjons - og markedsavdelingen samt et aktivt samarbeid mellom kretsene og mellom regionene, vil måtte vurderes.

6. ØKONOMI

Organisasjonens årsregnskap gjøres opp med et overskudd på kr. 5 577 026 mot et budsjettert positivt resultat på kr. 2 836 000. Inntektene avviker positivt med ca. 4, 6 mill. kroner. Markedsaktivitetene utgjør størstedelen av avviket til tross for at lotteriet ikke oppnådde budsjettmålet. På kostnadssiden ser vi et balansert regnskap på de aller fleste poster. Sjømannskirkens virksomhet er uten tvil kapitalkrevende. Det er gjennom positive driftsresultat at vi kan opprettholde vår økonomiske handlefrihet både overfor våre ansatte og for våre brukere. Investeringer i boliger til ansatte, kirkebygg og andre driftsbygninger, fordrer positive resultat som kan frigjøre kapital til denne typen investeringer uten at organisasjonens totale belåning blir for stor. Både

ansatte og rause givere er å takke for at vi for 2005 kan se tilbake på en meget gledelig økonomisk resultat. Dette gir et viktig og godt grunnlag for de utfordringer vi står ovenfor i 2006.

7. FREMBLIKK

Hovedstyre og administrasjon har det siste året hatt sterkt fokus på utviklingstrekk som kan ha betydning for organisasjonens arbeid i årene fremover.

Ved hjelp av eksternt og intern ekspertise er dette noen av konklusjonene hovedstyret har festet seg ved:

7.1. Den globaliserte nordmann

En generell konklusjon er at vi i årene som kommer kan forvente at stadig flere nordmenn til en hver tid vil befinne seg i utlandet, - og at det vil være stadig færre områder der norske statsborgere *ikke* ferdes.

Det er først og fremst feriereiser som øker. Mens det ser ut til at relativt sett færre nordmenn vil ferdes i våre nærmeste naboland, kan vi forvente at stadig flere blir å finne i Øst-Europa, Sør- og Sør-Øst Asia og i noen grad også i Sør-Afrika.

Hovedmønsteret for chartertrafikken synes å være tungt innarbeidet og noe dramatisk avvik fra dette mønsteret vil vi trolig ikke se i de nærmeste årene. Unntaket synes å være Lanzarote og Mallorca.

Norske pakketurister reiser fremdeles først og fremst til Spania, Hellas og Portugal. Men reisemål til Østen og Øst-Europa er på fremmarsj også her. Star Tours oppgir for eksempel Kina, Thailand, Malaysia, Indonesia, Bulgaria og Kroatia som reisemål i vekst akkurat nå, mens Tyrkia, Egypt, Madeira og Marokko har vært populære lenge. Noen charterfly reiser nå også til Brasil, Mexico, Karibia, India, Thailand, Vietnam, Kambodsja og USA.

Antall norskeidde ferieboliger i utlandet vokser med ca. 5000 årlig, - og hele 7000 i 2004. Denne raske økningen kan ha stor betydning for fordelingen av nordmenn i utlandet til enhver tid, siden de som eier egen feriebolig i utlandet mest sannsynlig vil ha lengre utenlandsopphold enn andre turister. Spania er helt klart mest populært, men boligkjøp i østre del av Middelhavet f.eks. Kroatia og Tyrkia har også økt i det siste.

Antall nordmenn som tar utdanning i utlandet har steget de siste årene. Denne trenden ser ut til å være meget robust. Omtrent halvparten av studentene i utlandet er i engelskspråklige land (dvs. Australia, England, USA og Canada), men i følge ANSA er det usikkert hvilke land studentene vil fordele seg på i årene som kommer, dette dels på grunn av nye finansieringsregler og dels på grunn av obligatorisk språkopplæring. Et tydelig trekk i bildet er at andelen som bare tar en del av studiene i utlandet øker. USA ser ut til stadig å tiltrekke færre studenter. Vi ser også en forsiktig tilbakegang i det store antall norske studenter i Australia. Det blir antydning at India (Bombay) kan komme til å bli det nye Australia for norske studenter. Shanghai og Singapore vil også være attraktive studiesteder.

Både Innovasjon Norge og Senter for økonomisk analyse (ECON) peker på at ikke all norsk næringslivssatsing i utlandet nødvendigvis vil føre til at nordmenn i hopetall flytter med ut. Foruten shipping og noen kompetansebedrifter, er det bare de aller største norske bedriftene som vil bringe med seg nordmenn til utlandet i et større antall.

Konkluderende

Hovedstyret mener at organisasjonen i dag i hovedsak er der vi bør være, men ressursfordelingen kan bli bedre. Vi bruker i dag uforholdsmessig store ressurser i deler av Nord-Europa. Et utredningsarbeid med tanke på alternativ driftsform i Gøteborg og Hamburg iverksettes i løpet av våren 2006.

Av nye satsingsområder er det områdene rundt indre del av Middelhavet som peker seg ut. I løpet av 2006 vil det derfor som en prøveordning bli opprettet en ambulerende prestetjeneste med Tyrkia, Kroatia og Hellas som tjenesteområde.

Når det gjelder Asia er beslutningen om å flytte basen for virksomheten i Thailand fra Bangkok til Pattaya allerede effektivt. Vår nye nærhet til de mange og store sosialsakene i dette området, har ikke bare tydeliggjort at flyttingen var en riktig strategisk beslutning, - det blir dessuten mer og mer tydelig at vi raskest mulig må sette inn større ressurser i dette arbeidet.

I den ambulerende tjeneste i Asia Sør ser vi også at det nærmer seg et tidspunkt da vi må vurdere en styrking også av denne tjenesten.

Og endelig må vi i tiden fremover ha større fokus på Nordområdene. Dersom Statoil og Hydro får innpass på Stokmanfeltet, mener vi det raskt kan bli behov for en besøkstjeneste/nordsjøprest i dette området.

En annen konklusjon er at ordningen med *ambulerende tjenester* er kommet for å bli. Utviklingstrekkene når det gjelder næringslivet viser at vi ikke kan regne med at nordmenn i stort antall følger med ut. Nåværende og nye besøkstjenester synes å være modellen vi bør videreutvikle. Eksisterende stasjoner vil måtte satse mer på oppsøkende virksomhet i sine regioner. Og flere ”rene” ambulerende tjenester vil måtte opprettes i årene som kommer.

8. MENNESKETS GUDBILLEDLIGHET OG REISEN TIL RASTLØSHETENS LAND

- *Jeg maler ikke det jeg ser, men det jeg så*, skal Edvard Munch ha sagt. Ved å male på denne måten fikk han i klartekst frem saken i saken, - utilsørt, gripende og meget talende. Hans bilder skulle vise seg å ha bærekraft.

Også vi bærer med oss et bilde som ikke alltid er like synlig. Det handler om noe vi har sett med vårt lukkede øye og som vi bærer med oss i vårt hjerte.

Bildet bærer navnet ”*menneskets gudbilledlighet og reisen til rastløshetens land*”.

I møte med det globale, norske vandringsfolket er det dette bildet Sjømannskirken forsøker å bære med seg i sin indre bevissthet. Men det er ikke alltid lett å holde bildet klart for seg, for ofte agerer menneskene som om bildet aldri har eksistert.

Desto viktigere blir det at vi jevnlig og gjentatte ganger løfter bildet frem for hverandre og sier: -

Uansett hva vi tilfeldigvis måtte se rundt oss til hverdags, - dette er hva vi *egentlig* har sett:

- *Og Gud skapte mennesket i sitt bilde, i Guds bilde skapte han det...*

Vi ble skapt til fellesskap med Gud og med hverandre og alt var såre vel inntil krypdyret slangen fikk mennesket til å spørre: - *Har Gud virkelig sagt?*

Resultatet ble mistillit og brudd på menneskets relasjoner både overfor medmennesker og overfor Gud. Konsekvensen ble at mennesket ble drevet ut av Paradisets hage og ut på sin aller første reise; - reisen til landet øst for Eden, - til landet Nod, - til rastløshetens land. Menneskene ble henvist til en vandring i uroens land. Og siden den gang har mennesket levd sitt liv på jorden som et vandringsmenneske, - homo viator.

Riktig nok er fortellingen om menneskets reise til rastløshetens land en gammel fortelling. Like fullt er det en fortelling om oss og det som skjer i dag med det norske vandringsfolket. Guds bildet i mennesket er blitt tilsmusset og gjort utydelig. Men det er ikke knust eller visket bort. En anelse, en erindring og en lengsel hjem til Paradiset og til ur-hjemmet ligger igjen i menneskets indre bevissthet. Omvendelse handler om å forstå hvor en egentlig kommer fra og hører hjemme. Omvendelse og frelse betyr at de opprinnelige relasjonene gjenopprettes.

Dette er bildet vi ønsker å ramme inn, gi som gave og sende med enhver sjømannskirkearbeider som skal ut i verden for å realisere organisasjonens og kirkens mål og visjoner. Det er mye frimodighet å hente i dette veldige bildet. I lys av dette bildet vet vi at alt kirkelig arbeid har fremtiden for seg, uansett tidsånd og tidskonjunkturer for religiøse spørsmål. Med et slikt bilde på netthinnen er det lettere å holde fast ved visdomsordet; - *intet menneske er bare det du ser!*

Og med større frimodighet kan vi spørre homo viator: - *Hvor er du på vei egentlig ? Du skal vel hjem, - du også ?*

Vi stiller spørsmålet i overbevisning om at homo viators hjerte er temmelig likt *Fløyterens hjerte* slik Erik Bye har beskrevet det:

”Du spør meg: Hva bor vel i fløyterens hjerte? Tenn lys, sett døren på klem. La alle de tause der ute få vite: I fløyterens hjerte har alt som er ordløst i livet sitt hjem.

En higen mot havet, en sitring i seilet, et håp om en havn...

Og dagen som demrer der ute vil si deg: Det finnes et land som det lukkede øye alene kan se! - Så spør ikke mer. Men søk det og finn det, du vet det er til!”

Sjømannskirken - Norsk kirke i utlandet

Bergen 21.april 2006

Sjømannskirken – Norsk kirke i utlandet

Kari Gran Bøe
Hovedstyrets leder

Per Barsnes (nestleder), Nora Blaasvær, Arne Holhjem,
Torbjørn Holt, Else Marie Bernt Haakonsen, Dennis Larsen,
Edith Mysen, Karstein Sie

Kjell Bertel Nyland
Generalsekretær